

JOSIP BADALIĆ

Rođen u Deanovcu 7. VI. 1888., pohađao škole: osnovnu u Križu, klasičnu gimnaziju u Zagrebu, Filozofski fakultet (filologiju) u Zagrebu i Berlinu; apsolvirao u Zagrebu (1914), gdje je položio doktorat filozofije 1919.

Vrijeme od 1915. do 1919. proveo u Rusiji kao zatočenik i gimnazijski nastavnik. Godine 1920. boravio u Parizu na dopunskim slavističkim studijama na Collège de France. Od 1920. do 1945. knjižničar Sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Godine 1945. izabran za redovnoga profesora ruske književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je djelovao do umirovljenja 1959. godine.

Poslije umirovljenja godinama gostuje, kao slavist, na inozemnim Filozofskim fakultetima Sveučilišta: u Frankfurtu na Majni, u Uppsali, u Bloomingtonu (Indiana University, U. S. A.) i dr.

Josip Badalić bio je tajnik Društva hrvatskih književnika, potpredsjednik Matice hrvatske, direktor drame Hrvatskoga narodnoga kazališta, član JAZU te potpredsjednik Međunarodnoga komiteta slavista.

Odlikovao je zlatnom plaketom Dobrovškoga Češke akademije znanosti na Međunarodnom kongresu slavista, u Pragu 1969, i dobio nagradu »Božidara Adžije« za životno djelo, u Zagrebu 1970, koju podjeljuje Savjet za naučni rad SRH.

Prof. dr. Josip Badalić danas je ne samo najstariji hrvatski slavist nego i jedan od najstarijih svjetskih i u isto vrijeme aktivnih znanstvenih radnika na tome polju. U hrvatskom kulturnom i javnom životu djeluje već punih šest decenija.

Pojavivši se još pred prvi svjetski rat mladenačkim stihovima, koje je brzo zaboravio ali koji su ostali trajan dokaz njegove artistske senzibiliteta, toliko potrebne u proučavanjima i analizama kojima se kasnije posvetio, profesor Badalić doživio je prijelom pod dojmom najkrupnijeg događaja njegove generacije velike Oktobarske revolucije. Zarobljenik u Rusiji pune četiri godine, imao je prilike bliže upoznati i jezik i kulturu te velike zemlje, a politički vihor koji se upravo razbuktavao zahvatio je i mladog filozofa i on je, doktoriravši odmah po povratku u domovinu, počeo obavještavati hrvatsku kulturnu sredinu,

željnu vijesti i znanja o suvremenim ruskim zbivanjima. Time je životni put mladog bibliotekara Sveučilišne knjižnice zapravo bio određen. Od 1919. do 1945. uz manje prekide, Badalić je bio i bibliotekar i bibliograf i rusist prvoga reda. Mnoga naša znanja i ocjene o ruskim književnim i kulturnim pitanjima dugujemo upravo Badaliću. Posebno valja istaći njegov rad na proučavanju hrvatsko-ruskih i srpsko-ruskih veza, pri čemu je najvažnije upozoriti da Badalić nije davao samo pouzdane bibliografije, nego je svoje duboko poznavanje ruske književnosti primjenjivao na odnose i probleme hrvatske književne povijesti. Nije proučavao samo takozvane utjecaje, nego prije svega odjeke i izvorne rezultate dodira hrvatske i ruske kulture. U tom je smislu Badalić egzemplarno prikazao položaj i djelovanje Puškina, Dostojevskoga, Tolstoja, Turgenjeva, Maksima Gorkog, Bjelinskoga i mnogih drugih ruskih pisaca u hrvatskoj i ostalim jugoslavenskim književnostima. Pod njegovim perom ti su pisci postajali dijelom hrvatske književnosti i njenih razvojnih zakonitosti. Dovoljno je podsjetiti na njegovu studiju o tipu takozvanog »suvišnog čovjeka« u hrvatskoj književnosti gdje je taj naoko sasvim literarni motiv postao jedna od ključnih mogućnosti razumijevanja i osmišljavanja čitavog jednog razdoblja hrvatske književnosti. Upravo te studije čine Badalića jednim od osnivača naše moderne komparativistike. Stoga je sasvim logično da je ovaj sastanak domaćih i stranih kroatista, posvećen odnosu hrvatske književnosti prema evropskima, bio održan u čast profesora Josipa Badalića.

Značajan je i samozatajni bibliografski rad profesora Badalića. Već njegove objavljene brojne bibliografije svjedoče to; a kad se pojavi njegova monumentalna Hrvatska bibliografija u 18 razdjela, tek će se tada pokazati kolik je nacionalno i znanstveno vrijedan posao obavio prof. Badalić.

Posebno je prof. Badalić zadužio našu znanost svojim proučavanjima prvotisaka i inkunabula, objavivši i na tom području nekoliko nezaobilaznih djela. Rascvat što ga ta grana filologije u posljednje vrijeme doživljava mora se dobrim dijelom zahvaliti upravo Badalićevim poticajima.

No posebno valja istaći Badalićev znanstveno-pedagoški rad. Odličan stručnjak, virtuozan predavač, Badalić je bio upravo predodređen da ponese teret osnivanja i pokretanja ruske katedre kad su za nju konačno stvoreni uvjeti 1945. godine. Nepregledan je broj Badalićevih slušača koji su od njega dobili prve poticaje i završna priznanja. Ne manje je značajan broj doktora i znanstvenih radnika koji potekoše iz Badalićeva »šinjela«. Velik ugled hrvatske rusistike, u zemlji i svijetu, svakako je najuže vezan uz rad i zanos profesora Josipa Badalića.

Zbog sve te višestruke, neumorne i plodne aktivnosti – koju prof. dr. Josip Badalić ne prekida ni u visokim godinama – ovo uredništvo časopisa »Croatica« s uvjerenjem i zahvalnošću prikazuje ovaj broj njegovu rijetkom i poticajnom dvostrukom jubileju.